

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 85

תזריע מצורע תשס"ט

לו להתחייב להיות נזיר עולם, והוא נקרא "יורד", "נסוג אחור".

ועל דלדול זה ועל הפסק זה שמושך את עצמו מן המעלה העילאית שהגיע אליה במחשבתו, מן הנזירות הממושכת, הרי הוא נקרא "חוטא" וחייב קרבן.

"וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמוק מעור בשרו" (יג ג)

פעמים שאדם חוטא לא מפני שהוא כופר בשכר ועונש אלא מפני שהוא קל דעת. ואבן הבוחן אם הוא חוטא בגלל קלות דעת או שזדון לבו השיאו ומחשבות לבו רק רעות כל היום לכחש האמת ולכפור בבוראו, אומר **הרב ברוך קליין זצ"ל** בספרו **"אמרי ברוך"**, היא מה יקרה כאשר יזדקן האיש ושערותיו הלבניו, התאווה נרגעה וכוחותיו נחלשו אם בכל זאת לא ייטיב את דרכו אז, עדות היא שכופר הוא באלוקיו ר"ל.

זהו שכתוב **"וראה הכהן" דהיינו המנהיג, "את הנגע בעור הבשר" - נגעי בני אדם שמוסיף חטא על פשע, "ושער בנגע הפך לבן" - שהפכו שערות ראשו משחור ללבן וגם בימי הזקנה הוא ממשיך ללכת בדרכים עקומות ומקולקלות, אז "ומראה הנגע עמוק מעור בשרו" דהיינו עמוק תחת עור הבשר בעמקי לבו תחפש את סיבת העברות שעבר, רוע לבו כופר הוא, "נגע צרעת הוא" - ועלול לדבק גם אחרים ר"ל, "וראה הכהן וטמא אותו" - טמא טמא יקרא עליו וירחיק ממנו את שכניו ומכריו, כדי שלא יפלו ברשתו.**

וכעין זה כתוב ב**"ילקוט הגרשוני"** בדרך צחות להסביר את מאמר חז"ל: **"כל איסורים שבתורה בטלים בשישים אבל מין במינו אפילו באלף לא בטל"**. דהיינו אם אדם הוא רק בעל תאוה הרי כשיגיע לגיל ששים בטלה התאוה ויפסיק לעשות עבירות. אבל **"מין" - כופר, "במינו" - בכפירתו, אפילו באלף לא בטל, אפילו אם יחיה אלף שנים לא תבטל ממנו הכפירה.**

"כולו הפך לבן מראשו עד רגליו טהור הוא" (יג, יב-יג) כותב **הרב אלישביץ** בספרו **"אלף המגן"** דהנה כלל גדול הוא שאין אפיקורסים בעולם רק בעלי תאוה יש. ועל זה אמר הפסוק **"אם שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטנו"**. כלומר אם נפש האדם יורדת מטה מטה זה מפני שדבקה לארץ בטנו, דהיינו תאות הבטן. והדברים ידועים. ואומרים בשם **הגר"ח מבריסק זצ"ל**, שאדם המתיימר להיות כופר, אמר לו פעם שיש לו הרבה שאלות על האמונה. ענה לו הגר"ח: אם קודם היו לך שאלות ואז התחלת לחטוא מכח השאלות, אשיב לך על כולן אחת

"ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת וגו' וכפר עליה הכהן וטהרה" (יב ו)

הגה"צ **רבי חיים זייצ'יק זצ"ל** בספרו **"אור הנפש"** כותב לבאר מדוע יולדת צריכה כפרה, ואלו דבריו שם: חז"ל נימקו לנו את הצורך בכפרה על חטאה. וכי איזה חטא חטאה בלידתה את פרי בטנה? אלא שבשעה שהיא כורעת לילד, חבלי לידה גורמים לה שתישבע שלא תזקק לבעלה, וצריכה קרבן על שבועתה.

ויש עוד להוסיף טעם באור מוסרי: ממהלך וטבע הענינים הוא, שבשעה שהאדם נמצא במיצר ולחץ קשה - נפשי או גופני, אזי מתעוררות בו מחשבות רציניות מאד, והוא מעמיק אז הבט מלמעלה למטה על טיב החיים ועל תפקידו ועל הנהגתו העד עכשווית, ולעתים מאד קרובות מגיע האדם בשעה מתוחה כזו לידי החלטות טהורות על שינוי חייו והטבת דרכיו הקודמות, להיות מתחיל להתהלך לפני האלוקים.

אבל עם בא ההרווחה, עפ"י רוב האדם מתעלם ומשכיח מלבו את ההתרוממות הנפשית אליה הגיע במצוקתו שאפפה אותו לפני זמן מה בהיותו רובץ תחת משא יסוריו, שוכח הוא את האנחות הכנות שהתפרצו אז מפניו והבטחותיו ושבועותיו שייטיב הנהגתו, ואינו מנסה להגשים את החלטותיו הגבוהות שהביע אז בשפתיו, ובודאי שיחס כזה הוא חטא גדול מבחינה מוסרית.

והתורה"ק מלמדת האיך לתקנו, ובתור הדגמה מציגה לנו התורה"ק את האשה היולדת **"ובמלאת לה ימי טהרה"** בוודאי האשה בשעת התלבטותה בחבלי הלידה הקשים, בשעת משברה הכבד, מתרגשת ומתעוררת במחשבתה על סבל החיים, על ה"בעצב תלדי בנים" ועל כל גלגל החיים של לידה ומיתה, ובוודאי שהעיון וההגות בשעה קשה זו מביאים אותה לידי החלטות מוסריות עדינות, לשפר את כל טיבה ומהותה.

אבל בעבור שעת ההתלבטות והסבל הרי היא יורדת אל עמק השווה של החיים של שוויון רוח ואדישות, והיא שוכחת את כל הבטחותיה הנעלות, ואינה מנסה להגשים אותם ואינה מקיימת את הבטחתה.

לכן אמרה התורה **"ובמלאת ימי טהרה"** עם עבור תקופת ההיטהרות תביא כפרה על חטאה שחטאה, שהיא חוטאת על אשר פירשה מנדרה ומטהרה הטובים, והיא נקראת **"יורדת"** וצריכה כפרה.

וכעין זה מצינו שחייבה התורה קרבן לנזיר אחרי שהשלים ימי נזירותו. ופי' הרמב"ן ז"ל מפני שהיה צריך להמשיך את ימי נזירותו גם להבא, אחרי שטעם טעם הנזירות והיה

ישתמשו בו גם לדברי חול. אבל אחרי שראיתי כמה רבים הם מספרי לשוה"ר, אמרתי, יפה עשה הקב"ה שברא לאדם פה אחד ולשון אחת. שהרי עכשיו בלשון אחת כל כך מדברים רע, ואם היו לנו שתי פיות, איך היה העולם מתקיים.

והנה צפור רומזת ללשון. כמו שאמר רש"י - הוא דבר לשוה"ר ולכן יביא צפור שעושה מעשה פטיט. מפטפטת. לכן תחלה יביא שתי צפורים חיות טהורות, לרמוז שהיה ראוי שיהיה לאדם שתי לשונות. אחת לקודש ואחת לחול. אבל מפני שראה הקב"ה שחטאי הלשון רבים הם, לא ברא לו אלא לשון אחת. ולכן תחלה יביא שתי צפורים כמו שהיה ראוי להיות, שתי לשונות. ואחר כך ישחט אחת מהן, ואחת ישלח על פני השדה ולא יעשה בה שום דבר, כנגד מה שביטל לשון אחת מהן ולא נשאר אלא רק לשון אחת לעשות בה את שתי המלאכות.

"ואם דל הוא" (יד כא)

כתב רבי יעקב לנדא זצ"ל בנו של ה"נודע ביהודה" (הובאו הדברים בספר "ליקוטי בתר ליקוטי"): ואם דל הוא, אז מביא קרבן עני, אבל עשיר שהביא קרבן עני, אף שבשאר קרבנות חולקים בגמרא, ויש מאן דאמר, שבדיעבד יצא העשיר בקרבנו של עני, אבל במצורע הכל מודים, שלא יצא (יומא מ"א), והטעם, אפשר לומר, מפני שדעת חז"ל כי נגעים באים, גם בעון צרות עין (ערכין ט"ז). ואם מצורע עשיר, מביא קרבן עני, אז מראה, שעדיין לא נרפא מחוליו, והוא עדיין צר עין כמקדם, לכן לא נטהר מצרעתו.

"כנגע נראה לי בבית" (יד לה)

ובתורת כהנים: לי ולא לאורי. מכאן אמרו בית אפל אין פותחים בו חלונות לראות את נגעו. כתב בספר "דמשק אליעזר": מוסר השכל נוכל ללמוד מדברי חז"ל אלו, שכל זמן, שאדם עובר עבירה בבתר, ומתבייש לעשותה בפרהסיא, אז אין לגלות חרפתו ברבים, רק להוכיחו בינו לבין עצמו, שמא ישוב. וזה "בית אפלי" היינו כל זמן שחוטא האדם בבתר, אין פותחין בו חלונות, לראות את נגעו ולגלות קלונו ברבים. או יאמר, אשר נרמז בזה חלקת בני אדם, שכל זמן שאדם יושב בבית אפל, היינו בשעה שהאדם הוא במצב רע, עני ורעב ללחם, אז אנשים אינם רואים את נגעו, אין מחפשים בו מומים, וכולם אומרים קדוש. אבל כאשר יזרח רק עליו, היינו על אותו האיש, שמש הצלחה, אז תיכף מתחילים לחפש מומים ונגעים שלו ומבקרים מעשיו.

לאחת. אבל מכיון שבתחלה החלטת לחטוא ועשית ככל העולה על רוחך, ואח"כ המצאת שאלות. אי"כ אינן שאלות אלא תירוצים שתירצת לעצמך כדי להצדיק את דרכך הרעה.

ועל זה כתבה התורה גם פה. כי הפושעים והכופרים הם בתחלה "הרגלים" ואח"כ "הראש" קודם הולכים בדרך רעה, ברגלים ואח"כ ממציא שאלות בראשו. אבל מי שהוא מנוגע מראשו עד רגליו, בתחלה הראש ואח"כ הרגלים, הוא יוכל להשיג את האמת, הוא יוכל למצוא תשובה לכל שאלותיו כמו שאמר הגר"ח זצ"ל וזה מה שנאמר "כולו הפך לבן מראשו עד רגליו טהור הוא".

"זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו" (יד ב)

אמרו חז"ל חמש פעמים כתוב "תורה" בענין המצורע. ארבע בפרשתנו פרשת מצורע, ואחת בפרשת תזריע, לומר לך שכל המספר לשון הרע כאילו מעל בחמשה חומשי תורה.

וצריך להבין הלא גם אם היה כתוב רק פעם אחת "תורה" היה אפשר לרמוז את אותו הדבר.

ומתוך ה"פנינים יקרים" שכוונת חז"ל היא כי בכל חומש וחומש מחמשה חומשי תורה נמצא הענין של לשוה"ר.

בספר בראשית - לשוה"ר של הנחש שסיפר לשוה"ר על בוראו. "מהעץ אכל וברא עולמו".

בספר שמות - "אכן נודע הדבר" וכפירוש רש"י שם שהיו דילטורין. כמו"כ "ויוציאה מחיקו והנה היא מצורעת כשלג" שאמרו לנו חז"ל שצרעת זו באה למשה רבינו כי דבר לשון הרע על ישראל.

בספר ויקרא - "לא תלך רכיל".

בספר במדבר - ענין מרים שדברה לשוה"ר.

בספר דברים - "השמר בנגע הצרעת", "זכור את אשר עשה ה' אלוקיד למרים".

נמצא שכל ספר מחמשה חומשי תורה מזהיר על לשוה"ר לכן כתוב חמש פעמים "תורה" לומר שמרמז על חמשה חומשי תורה שהזהירו על חטא זה.

"וציוה הכהן ולקח למטהו שתי צפורים חיות טהורות" (יד ד)

כותב הגאון מבגדד רבי יוסף חיים זצ"ל בספרו "עוד יוסף חי" טעם ללקיחת שתי צפורים ושחיטת אחת מהן ושילוח השניה, עפ"י מה שכתוב בירושלמי שרבי שמעון בר יוחאי אמר, בתחלה חשבת שיותר טוב אם היה לאדם שני פיות, שיהיה פה אחד בשביל לימוד תורה ופה אחד בשביל צרכי העולם הזה. כי אין ראוי שהכלי שמשמשים בו קדש

